

2023- yil yanvar-avgust oylari uchun
dastlabki ma'lumot

XORAZM VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASI

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi bo'limi:
(62) 224-65-09

TASHQI SAVDO AYLANMASI

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar xorijiy davlatlar bilan savdo aloqalarining jadal o'sishiga xizmat qilmoqda. Xususan, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar mahalliy kompaniyalarga tashqi bozorlarda ko'proq tajriba orttirishga imkon beradi. Pirovardida ular jahon savdosida raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi.

Viloyatda bu borada so'nggi yillarda eksportni rag'batlantirish, importni optimallashtirish va umuman olganda tashqi savdo muvozanatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilgan chora-tadbirlar natijasida, **2023-** yil yanvar-avgust oylarida viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) **594,9 mln. AQSH** dollariga yetdi va **2022-** yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan **76,4 mln. AQSH** dollariga yoki **14,7 %** ga ko'paydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI (yanvar-avgust, mln. AQSH dollar)

Tashqi savdo aylanmasi

2023- y.: **594,7 +14,7 %**

 Saldo

(2022- y.: **518,6**)

2023- y.: - **176,6** (2022 y.: - **180,1**)

Eksport

2023- y.: **209,2 +23,6 %**

 Tovarlar: **202,1**

(2022- y.: **169,2**)

 Xizmatlar: **7,1**

Import

2023- y.: **385,8 +10,4 %**

 Tovarlar: **385,8**

(2022- y.: **349,3**)

Tashqi savdo aylanmasi – muayyan davr uchun mamlakat eksporti va importi qiymatining miqdori hisoblanadi. Tovarlarning tashqi savdo statistikasi O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududiga olib kirish (import) yoki O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish (eksport) natijasida mamlakat material resurslari zaxiralariga qo’shiladigan yoki ulardan ayirib tashlanadigan tovarlar hisobini tashqi savdo umumiyligi hisob tizimi asosida yuritiladi.

TSAda eksport hajmi **209,2** mln. AQSH dollariga (**23,6** % ga ko‘paydi) va import hajmi **385,8** mln. AQSH dollariga (**10,4** % ga ko‘paydi) yetdi. Hisobot davrida **-176,6** mln. AQSH dollari qiymatida manfiy tashqi savdo balansi qayd etildi.

XORAZM VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASIDA ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO’LGAN DAVLATLAR

(2023- yil yanvar-avgust, mln. AQSH dollari)

Braziliya	Rossiya Federatsiyasi	XXR	Pokiston	Turkiya
TSA – 125,0	TSA – 97,3	TSA – 77,4	TSA – 54,9	TSA – 47,4
Eksport: 0,0 Import: 125,0	Eksport : 55,5 Import : 41,8	Eksport : 7,2 Import : 70,2	Eksport : 54,6 Import : 0,3	Eksport : 10,4 Import : 37,0
 21,0 %	 16,3 %	 13,0 %	 9,2 %	 8,0 %
Germaniya	Qirg‘iz Respublikasi	Qozog‘iston	Belarus	Tojikiston
TSA – 27,8	TSA – 26,5	TSA – 21,7	TSA – 17,0	TSA – 14,2
Eksport : 0,7 Import : 27,1	Eksport : 26,3 Import : 0,2	Eksport : 14,0 Import : 7,7	Eksport : 2,0 Import : 15,0	Eksport : 14,2 Import : 0,0
 4,7 %	 4,5 %	 3,6 %	 2,9 %	 2,4 %

Xorazm viloyati jahonning **130** mamlakati bilan tashqi savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSAning nisbatan salmoqli hissasi Braziliya (**2,0** %), Rossiya Federatsiyasi (**16,3** %), XXR (**13,0** %), Pokiston (**9,2** %), Turkiya (**8,0** %), Germaniya (**4,7** %) va Qирг'из Respublikasida (**4,5** %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo'shni davlatlar bilan o'zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni iqtisodiy-ijtimoiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko'rish mumkin.

Xususan, Qирг'из Respublikasi, Qozog'iston, Tojikiston, Turkmaniston, va Afg'oniston kabi qo'shni davlatlar bilan TSAda so'nggi yillarda katta o'zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so'nggi uch yilda qo'shni davlatlar bilan viloyatning TSAsi hajmi **24,1** foizga oshdi.

TASHQI SAVDO PROFITSITI BO'LGAN ASOSIY UCH DAVLAT (2023-yil yanvar-avgust, mln. AQSH dollari)

Pokiston – 54,3

Qирг'из Respublikasi – 26,2

Tojikiston – 14,2

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo'yicha **20** ta yirik hamkor-davlatlar orasidan **6** ta davlatda ijobjiy tashqi savdo balansi kuzatilgan. Qolgan **14** ta davlatlar bilan manfiy tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

XORAZM VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI

(yanvar-avgust, mln. AQSH dollar)

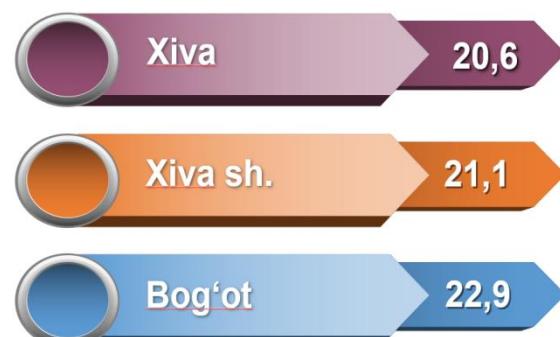
Davlatlar	2021- y.	2022- y.	2023- y.
Braziliya	97,6	123,8	125,0
<i>Eksport</i>	0,0	0,0	0,0
<i>Import</i>	97,6	123,8	125,0
Rossiya Federatsiyasi	67,4	99,6	97,3
<i>Eksport</i>	40,1	59,9	55,5
<i>Import</i>	27,3	39,7	41,8
XXR	85,2	77,9	77,4
<i>Eksport</i>	16,7	7,7	7,2
<i>Import</i>	68,5	70,2	70,2
Pokiston	5,0	6,0	54,9
<i>Eksport</i>	4,2	5,8	54,6
<i>Import</i>	0,8	0,2	0,3
Turkiya	51,5	85,8	47,4
<i>Eksport</i>	16,8	21,4	10,4
<i>Import</i>	34,7	64,4	37,0
Germaniya	4,2	6,9	27,8
<i>Eksport</i>	0,2	1,4	0,7
<i>Import</i>	4,0	5,5	27,1
Qirg'iz Respublikasi	26,0	24,6	26,5
<i>Eksport</i>	25,9	24,1	26,3
<i>Import</i>	0,1	0,5	0,2
Qozog'iston	18,9	41,0	21,7
<i>Eksport</i>	13,4	31,2	14,0
<i>Import</i>	5,5	9,8	7,2
Belarus	2,1	4,7	17,0
<i>Eksport</i>	0,9	1,4	2,0
<i>Import</i>	1,2	3,3	15,0
Tojikiston	3,4	2,3	14,2
<i>Eksport</i>	3,0	2,1	14,2
<i>Import</i>	0,4	0,2	0,0

Davlatlar	2021- y.	2022- y.	2023- y.	
Eron	6,9	5,4	13,9	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	3,4 3,5	1,8 3,7	5,9 8,0
Polsha	2,1	5,1	8,2	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,5 1,6	0,6 4,5	3,2 5,0
Turkmaniston	7,3	7,5	8,1	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	4,4 2,9	2,9 4,6	1,9 6,2
Koreya Respublikasi	16,0	2,4	5,5	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,5 15,5	0,2 2,2	2,8 2,7
Litva	1,5	2,4	5,4	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,0 1,5	0,2 2,2	1,0 4,4
Shveytsariya	0,3	0,9	4,8	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,0 0,3	0,0 0,9	0,0 4,8
Yaponiya	0,2	0,4	4,7	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,1 0,1	0,0 0,4	0,0 4,7
BAA	0,9	0,4	4,2	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,9 0,0	0,3 0,1	0,2 4,0
Belgiya	0,2	0,6	3,9	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,0 0,2	0,2 0,4	0,0 3,9
Finlyandiya	0,2	0,0	3,7	
	<i>Eksport</i> <i>Import</i>	0,0 0,2	0,0 0,0	0,0 3,7

XORAZM VILOYATIINING HUDUDLAR KESIMIDA TASHQI SAVDO AYLANMASI (2023- yil yanvar-avgust)*

	Hajm mln. AQSH dollarri	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Xorazm viloyati	594,9	114,7	100,0
Urganch sh.	100,2	106,8	16,8
Xiva sh.	21,1	98,4	3,6
Bog'ot	22,9	86,1	3,9
Gurlan	23,3	2,2 m.	3,9
Qo'shko'pir	23,0	173,2	3,9
Urganch	36,8	109,7	6,2
Hazorasp	39,6	166,0	6,7
Tuproqqa'l'a	156,5	111,8	26,3
Xonqa	42,6	134,5	7,2
Xiva	20,6	134,6	3,5
Shovot	44,2	105,0	7,4
Yangiariq	33,4	60,8	5,6
Yangibozor	30,1	2,6 m.	5,1

Viloyat tashqi savdo aylanmasi tarkibida eng yuqori ulushni Tuproqqa'l'a tumani **26,3 %** ulush bilan **156,5** mln. AQSH dollarini, eng quyisi ulushni esa Xiva tumani **3,5 %** ulush bilan **20,6** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, shaharlar va tumanlari bo'yicha taqsimlanmagan

XORAZM VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMILAKATLARI VA BOSHQA XORIJYIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-avgust, mln. AQSH dollarri, ulushi, % da)

2023- yilning yanvar-avgust oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi **31,4** %ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2022- yilning shu davriga nisbatan past ko'rsatkichni qayd etdi.

Viloyatning boshqa xorijiy davlatlar bilan TSAsi 2023- yilning yanvar-avgust oylarida 2022- yilning mos davriga nisbatan **22,0** %ga oshdi va jami TSAdagi ulushi **68,6** % ni tashkil etdi.

Xorazm viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasi 2023- yil yanvar-avgust holatiga ko'ra, **186,6** mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Shundan, eksport **114,9** mln. AQSH dollariga yetgan bo'lsa, import **71,7** mln. AQSH dollari qiymatida qayd etildi.

XORAZM VILOYATINING MDH DAVLATLARI BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(2023- yil yanvar-avgust, mln. AQSH dollar)

Rossiya Federatsiyasi
TSA – 97,3
Eksport – 55,5
Import – 41,8

Turkmaniston
TSA – 8,1
Eksport – 1,9
Import – 6,2

Qirg'iz Respublikasi
TSA – 26,5
Eksport – 26,3
Import – 0,2

Ukraina
TSA – 1,0
Eksport – 0,2
Import – 0,8

Qozog'iston
TSA – 21,7
Eksport – 14,0
Import – 7,7

Ozarbayjon
TSA – 0,5
Eksport – 0,5
Import – 0,0

Belarus
TSA – 17,0
Eksport – 0,0
Import – 15,0

Moldova Respublikasi
TSA – 0,3
Eksport – 0,3
Import – 0,0

Tojikiston
TSA – 14,2
Eksport – 14,2
Import – 0,0

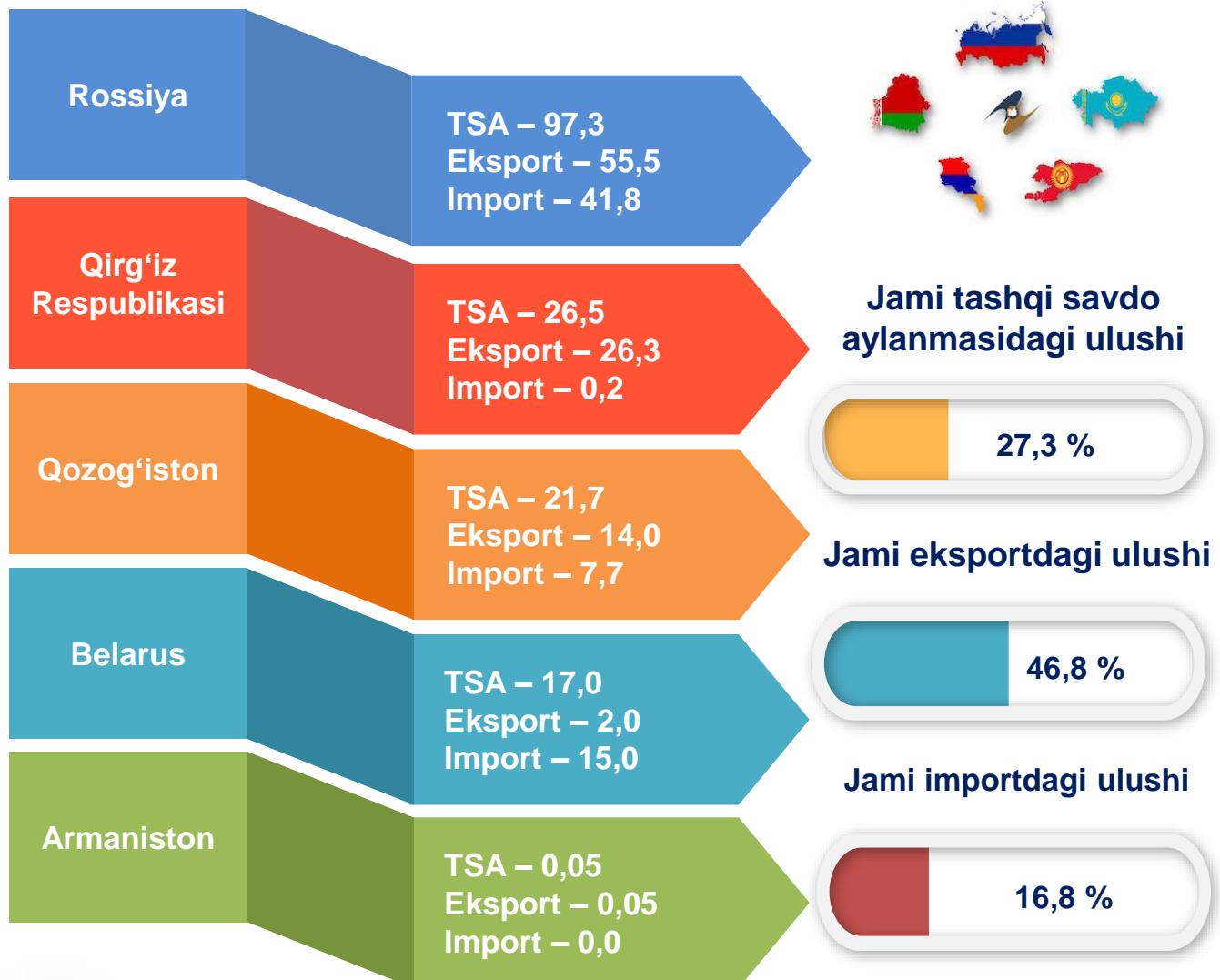
Armaniston
TSA – 0,05
Eksport – 0,05
Import – 0,0

Xorazm viloyatining MDH mamlakatlari bilan tashqi savdo aylanmasining eng yuqori ulushlari Rossiya (**52,1 %**), Qirg'iz Respublikasi (**14,2 %**) hamda Qozog'iston (**11,6 %**) davlatlari bilan qayd etildi.

XORAZM VILOYATINING YEOIIGA A'ZO DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI

(yanvar-avgust, mln. AQSH dollar, ulushi, % da)

 Xorazm viloyatining Yevroosiyo iqtisodiy ittifoqiga a'zo davlatlar bilan tashqi savdo aylanmasi **162,5** mln. AQSH dollarini tashkil etdi. Shundan eksport hajmi **97,8** mln. AQSH dollar, import hajmi esa **64,7** mln. AQSH dollariga yetdi.

Shuni takidlash lozimki, YEOIIning a'zo davlatlari (Rossiya, Qirg'iz Respublikasi, Qozog'iston, Belarus va Armaniston) o'rtasida tovarlar va xizmatlar harakati, migrantlar harakatlanishi va kapital harakatining erkinligi ta'minlangan bo'lib, yagona bojxona tizimiga ega bo'lgan umumiy iqtisodiy hudud shakllantirilgan.

XORAZM VILOYATI EKSPORTI

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror o'sishiga ko'maklashadi va bu o'z navbatida ma'lum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Mamlakatning eksport salohiyatini oshirish, eksportyordi davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, eksportbop mahsulotlar nomenklaturasini kengaytirish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasida eksportyordi soni **161** taga yetdi va ular tomonidan **209,2** mln. AQSH dollari qiymatidagi (2022- yilning mos davriga nisbatan **23,6 %** ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

XSST* BO'YICHA EKSPORT TARKIBI (2023- yil yanvar-avgust, ulushi % da)

O'zbekiston Respublikasida tovarlar tashqi savdosi statistik ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasi (**keyingi o'rinnlarda TIF TN**) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (**keyingi o'rinnlarda – XSST**) ishlataladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni **XSST** bo'yicha kodlashtirish, **TIF TN** va **XSST** o'tasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

XORAZM VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI

(yanvar-avgust, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollarri		O'zgarish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nisbatan, % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami eksport	169,2	209,2	118,1	123,6	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	52,1	92,6	125,6	177,7	30,8	44,3
Ichimliklar va tamaki	0,0	1,3	-	539,4 m.	0,0	0,6
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	3,3	3,2	63,9	97,6	1,9	1,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xhash materiallar	2,9	2,1	14,9 m.	73,6	1,7	1,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	1,3	-	19,1 m.	-	0,8	-
Kimyoviy vositalar va shunga o'xhash mahsulotlar	0,6	1,5	84,3	2,4 m.	0,4	0,7
Sanoat tovarlari	77,9	75,0	106,7	96,3	46,0	35,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	0,2	0,4	67,0	2,4 m.	0,1	0,2
Turli xil tayyor buyumlar	22,5	25,9	193,5	115,3	13,3	12,4
Xizmatlar	8,5	7,1	78,3	83,7	5,0	3,4

Eksport tarkibida tovarlar ulushi **96,3 %**ni tashkil etib, ular oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (**44,3%**), sanoat tovarlari (**35,9 %**) va turli xil tayyor buyumlar (**12,4 %**) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

XORAZM VILOYATINING XSST BO'YICHA EKSPORTI TARKIBI (2023- yil yanvar-avgust)

XSST bo'limi nomi	Ming AQSH dollarri	2022- yilga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	85111,6	167,4
Don mahsulotlari	7021,5	603,3 m.
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ularning mahsulotlari	176,2	65,7
Turli xil ovqatlar va preparatlari	140,3	63,4
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	115,8	17,9
Hayvonlar uchun ozuqa (maydalangan donlardan tashqari)	50,6	166,1
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	6,7	7,1
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	1296,3	539,5 m.
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
To'qimachilik tolalari (yuqori va boshqa taroqli jundan tashqari) va ularning chiqindilari (kalava yoki matoga qayta ishlasmagan)	2316,0	88,3
Hayvonot va o'simlik xom ashyosi	581,2	8,7 m.
Yog'li urug'lар va yog'li mevalar	181,6	33,6
O'g'itlar uchun xom ashyo va minerallar (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	109,8	-
Po'kak va yog'och mahsulotlari	1,9	4,7
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	2112,1	73,6
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Noorganik kimyoviy moddalar	508,2	116,4 m.
Bo'yoqlar va taninlar	303,1	109,3
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	221,0	-
Birlamchi shakldagi plastmassalar	155,7	131,7
Boshqa turdagи kimyoviy materiallar va mahsulotlar	112,2	111,9
Efir moylari, rezinoidlar va parfyumeriya; hojatxona preparatlari, jilo va yuvish vositalari	109,4	4,8 m.
Birlamchi bo'limgan shakldagi plastmassalar	93,0	80,4
Organik kimyoviy vositalar	3,0	-

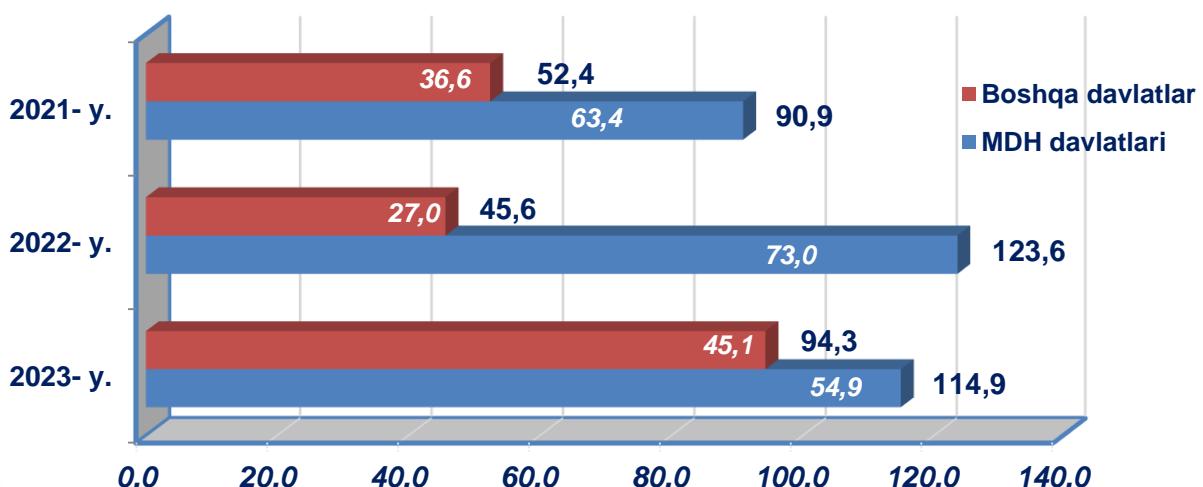
XSST bo'limi nomi	Ming AQSH dollari	2022- yilga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
To'qimachilik iplari, matolar va shunga o'xshash mahsulotlar	64876,3	96,6
Qog'oz, karton va qog'oz xamiri, qog'oz yoki karton mahsulotlari	9245,4	2,1 m.
Boshqa toifalarga kiritilmagan metall bo'limgan mahsulotlar	636,0	28,1
Boshqa metall buyumlar	195,4	4,8
Mantar va yog'ochdan yasalgan buyumlar (mebeldan tashqari)	24,2	72,2
Teri, boshqa charm buyumlar, mo'ynalar	6,8	41,3
Rangli metallar	4,7	-
Rezina buyumlar	2,6	2,9 m.
Mashinalar va transport asbob-uskunalarini		
Muayyan sohalar uchun maxsus ishlab chiqilgan mashinalar	157,0	3,8 m.
Sanoat uchun maxsus bo'limgan mashina va uskunalar	145,4	4,5 m.
Energiya ishlab chiqaruvchi mashinalar va uskunalar	63,9	-
Elektr mashinalari, apparatlari va asboblari va ularning elektr qismlari	35,9	-
Avtomobillar va ularning ehtiyoj qismlari	25,7	24,4
Ma'lumotlarni avtomatik qayta ishlash uchun ish yuritish mashinalari va uskunalar	6,2	-
Boshqa transport vositalari	2,5	-
Telekommunikatsiya, ovoz yozish va ovozni takrorlash uchun asboblar va uskunalar	1,3	-
Metallni qayta ishlash uskunalarini	0,04	-
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim va kiyim aksessuarlari	20793,1	101,9
Oyoq kiyimlari	3266,4	4,6 m.
Sayohat aksessuarlari, sumkalar va shunga o'xshash idishlar	910,7	30,2 m.
Boshqa turdag'i tayyor mahsulotlar.	475,5	70,2
Mebel va ularning qismlari, ko'rpa-to'shaklar, matraslar, matraslar, yostiqlar va shunga o'xshash to'ldirilgan mebellar	407,5	61,8
Bloklangan binolar, sanitariya-tesisat, isitish va yoritish uskunalarini uchun armature	27,5	42,3 m.
Boshqa turdag'i maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari.	15,4	-
Boshqa toifalarga kiritilmagan fotoapparat, uskunalarini va optik mahsulotlar	9,3	37,6 m.

O'zbekiston tashqi savdo statistikasida sherik mamlakatlarga quyidagilar kiradi: olib kirishda - tovarlar kelib chiqgan mamlakat, agar kelib chiqgan mamlakat noaniq bo'ssa, jo'natib yuborgan mamlakat. Olib chiqishda - tovarlar yuboriladigan mamlakat hisoblanadi.

2023- yilning yanvar-avgust oylarida MDH mamlakatlariga **114,9** mln. AQSH dollarini qiymatidagi tovar va xizmatlar eksport qilinib, jami eksportning **54,9** % ni tashkil etdi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

(yanvar-avgust, mln. AQSH dollarini, ulushi, % da)

2023- yil yanvar-avgust oylarida tashqi savdo aylanmasida tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkorlarimiz Rossiya, Pokiston, Qirg'iz Respublikasi, Tojikiston, Qozog'iston, Turkiya va Xitoy kabi davlatlar bo'lган. Ularning umumiy eksportdagi ulushi **87,1** % ni tashkil etdi.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2023- yil yanvar-avgust, % da)

XORAZM VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O'SISH SUR'ATLARI (yanvar-avgust, yillar kesimida)

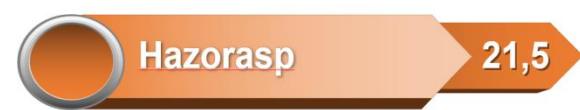
Davlatlar	Mln. AQSH dollarri		O'sish sur'ati, % da		Egallab turgan o'rni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Rossiya Federatsiyasi	59,9	55,5	149,3	92,6	1	1
Pokiston	5,8	54,6	139,4	9,5 m.	6	2
Qirg'iziston	24,1	26,3	93,1	109,2	3	3
Tojikiston	2,1	14,2	70,3	6,8 m.	8	4
Qozog'iston	31,2	14,0	2,3 m.	44,7	2	5
Turkiya	21,4	10,4	127,3	48,7	4	6
Xitoy	7,7	7,2	46,5	93,5	5	7
Eron	1,8	5,9	52,5	3,3 m.	9	8
Polsha	0,6	3,2	128,2	4,9 m.	16	9
Koreya Respublikasi	0,2	2,8	38,1	14,4 m.	24	10
Belarus	1,4	2,0	147,7	144,3	13	11
Turkmaniston	2,9	1,9	66,5	64,6	7	12
Gruziya	1,5	1,4	136,0	95,2	11	13
Iraq	0,4	1,4	93,8	3,2 m.	18	14
Chexiya	0,0	1,3	12,7 m.	35,8 m.	29	15
Hindiston	0,2	1,0	94,6	6,0 m.	26	16
Litva	0,2	1,0	792,0 m.	4,8 m.	23	17
Germaniya	1,4	0,7	5,1 m.	50,8	12	18
Vyetnam	0,8	0,7	108,5	85,3	15	19
AQSH	0,1	0,7	5,9	6,0 m.	28	20

XORAZM VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA EKSPORTI

(2023- yil yanvar-avgust)*

	Hajm mln. AQSH dollarlari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Xorazm viloyati	209,2	123,6	100,0
Urganch sh.	20,1	104,2	9,6
Xiva sh.	9,5	104,6	4,5
Bog'ot	16,3	73,8	7,8
Gurlan	17,4	3,7 m.	8,3
Qo'shko'pir	4,2	47,4	2,0
Urganch	18,9	131,2	9,1
Hazorasp	21,5	162,5	10,3
Tuproqqa'l'a	11,3	166,9	5,4
Xonqa	24,2	113,1	11,6
Xiva	9,9	76,9	4,7
Shovot	18,3	102,4	8,8
Yangiariq	16,9	166,0	8,1
Yangibozor	19,9	2,4 m.	9,5

Viloyat eksporti tarkibida eng yuqori ulushni Xonqa tumani **11,6** % bilan **24,2** mln. AQSH dollarini, eng quyi ulushni esa Qo'shko'pir tumani **2,0** % bilan 4,2 mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

* Tabiiy gaz va elektr energiyasi yetkazib berish, shuningdek, maxsus eksport va safarlar bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlar, O'zbekiston Respublikasi viloyatlari, tuman va shaharlari bo'vicha taqsimlanmaqan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Hukumat tomonidan qishloq xo‘jaligi va bog‘dorchilikni rivojlantirishga katta e‘tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan mahsulotlar sifati va hajmi yildan-yilga ortib bormoqda. Jumladan, 2023- yil yanvar-avgust oylarida **80,7** ming tonna meva va sabzavotlar eksporti amalga oshirilgan bo‘lib, ushbu ko‘rsatkich 2022- yilning mos davriga nisbatan **23,5** foizga yoki **24,8** ming tonnaga kamaydi.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Pokiston (**57,7** %), Rossiya (**30,8** %), Qozog‘iston (**8,7** %) hamda Eron (**0,7** %) davlatlari hissasiga to‘g‘ri kelgan.

2023- yil yanvar-avgust oylarida oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo‘lgan **84,5 mln.** AQSH dollari qiymatidagi meva-sabzavot eksport qilindi. Bu ko‘rsatkich 2022- yilning mos davriga nisbatan **65,2** % ga ko‘paydi va jami eksportdagι ulushi **40,4** % ni tashkil etdi.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI (2023- yil yanvar-avgust)

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI

(2023- yil yanvar-avgust)

Davlatlar	Tonna (birlikda)	Ming AQSH dollarri	Ulushi, % da *
	Pokiston	8768,7	48798,4
	Rossiya Federatsiyasi	36690,5	26056,2
	Qozog'iston	32792,0	7362,6
	Eron	306,9	593,4
	Polsha	620,6	566,9
	Afg'oniston	339,2	241,9
	Turkiya	84,5	215,0
	BAA	74,6	176,0
	Turkmaniston	393,9	144,0
	Ukraina	210,1	117,0
	Boshqa davlatlar	419,3	239,4

* qiyamat ifodasidan

2023- yil yanvar-avgust oylarida meva va sabzavotlar eksportining qiyamat jihatidan eng katta hajmi Pokistonga to'g'ri keldi (meva va sabzavotlar eksporti umumiy hajmining **57,7 %**), bu ko'rsatkich Rossiyaga eksport hajmidan **87,3 foizga ko'p**.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

So'nggi yillarda yengil sanoatda yuqori qo'shilgan qiymatdagi mahsulotlar ishlab chiqarish rivojlanib bormoqda. Yengil sanoat iqtisodiy jihatdan O'zbekiston uchun muhim soha bo'lgani holda, aholi bandligining yuqori darajasini, shuningdek, sanoat salohiyatiga hamda davlatimizning xalqaro nufuziga hissa qo'shilishini ta'minlaydi.

To'qimachilik mahsulotlarining eksporti hajmlarining oshishi bevosita paxta xom-ashyosini o'rniغا tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlar natijasi sifatida qarash mumkin.

Xususan, 2023- yil yanvar-avgust oylari yakuni bo'yicha **50,4 mln. AQSH dollarilik** to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning **24,1 %** ini tashkil etib, o'tgan yilga nisbatan **42,8 %** ga kamaydi.

Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibida tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (**50,7 %**) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan **198** turdag'i to'qimachilik mahsulotlari dunyoning **26** ta davlatiga eksport qilindi.

TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar-avgust, mln. AQSH dollar)

	2022- yil	2023- yil
Jami:	88,2	50,4
Paxtadan yigirilgan ip	50,7	-
Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	20,0	20,5
Naqshli mato	0,8	1,0
Boshqa to'qimachilik mahsulotlari	2,9	3,6
Paxtadan gazlamalar	9,6	13,4
Ipak va ipak mahsulotlari	2,8	6,2
Paxta mahsulotlari	1,0	2,7
Gilamlar	0,5	3,0

DAVLATLAR KESIMIDA TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI (yanvar-avgust, mln. AQSH dollar)

		2022- yil	2023- yil	O'sish sur'ati, % da
	Qirg'iz Respublikasi	16,6	15,6	93,9
	Rossiya Federatsiyasi	29,1	11,3	38,7
	Tojikiston	0,6	11,2	18,7 m.
	Qozog 'iston	5,7	3,7	64,7
	Koreya Respublikasi	-	2,7	-
	Chexiya	-	1,3	-
	Belarus	1,2	1,1	90,2
	XXR	7,5	0,9	11,9
	Vyetnam	0,8	0,7	85,3
	Germaniya	1,3	0,6	45,5
	Boshqa davlatlar	25,4	1,3	5,3

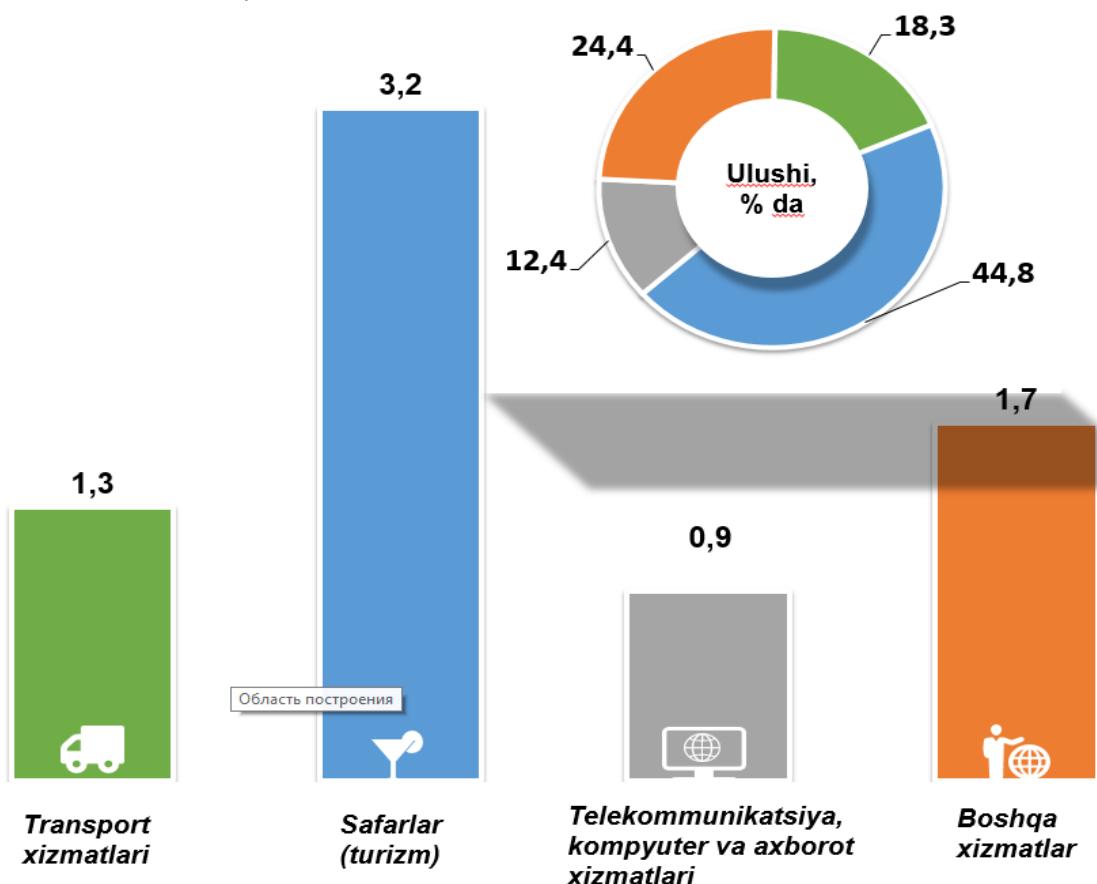
Viloyatning to'qimachilik sanoatini diversifikasiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish borasidagi amaliy ishlar natijasida mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati va hamkor davlatlardagi to'qimachilik bozoridagi ulushi oshib bormoqda.

To'qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Qirg'iz Respublikasi (**30,9 % – 15,6 mln. AQSH dollar**) va Rossiya Federatsiyasi (**22,3 % – 11,3 mln. AQSH dollar**) davlatlari hissasiga to'g'ri keldi.

Mamlakatimizda yangi ishlab chiqarish texnologiyalari va zamonaviy uskunalaridan keng foydalanish, sohada sifat menejmenti tizimining joriy yetilishi natijasida mehnat unumdarligini oshirishga xizmat qilmoqda. Bu, o‘z navbatida, tayyor mahsulotlarga jahon bozorlarida o‘z o‘rnini topish imkonini beradi.

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI (2023- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)

Xizmatlar eksporti hajmi **7,1** mln. AQSH dollarini yoki jami eksport hajmining **3,4** % ini tashkil etib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **16,3** % ga kamaydi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi safarlar (turizm) (**44,8** %), moliyaviy xizmatlari (**24,4** %), transport (**18,3** %) telekommunikatsiya, kompyuter va axborot (**12,4** %) hissasiga to‘g’ri kelgan.

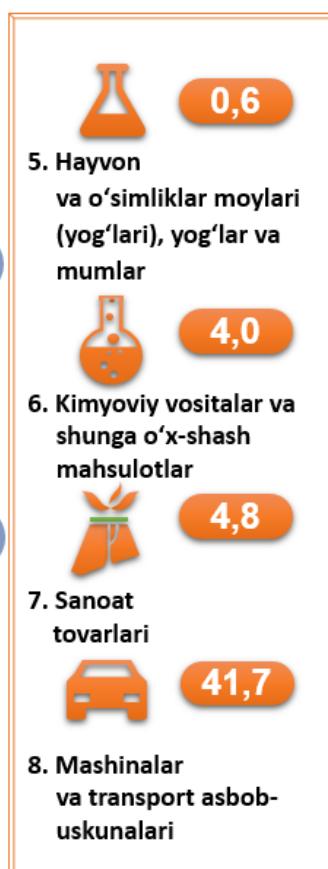
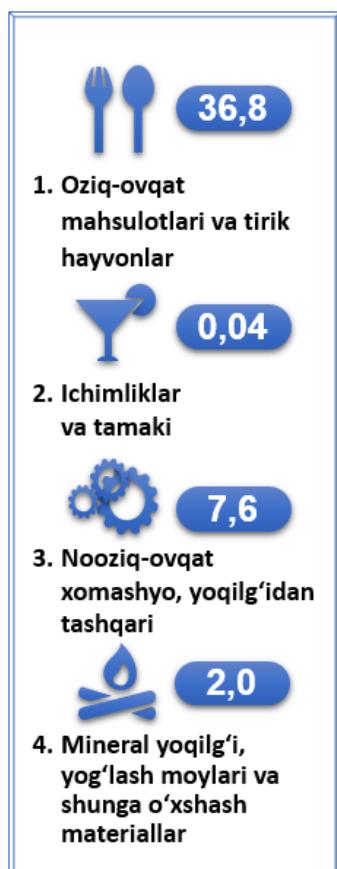
XORAZM VILOYATINING IMPORTI

2023- yilning yanvar-avgust oylarida import hajmi **385,8** mln. AQSH dollarini tashkil qildi va 2022- yilning mos davriga nisbatan **10,4 %** ga oshdi. Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalarini (**41,7 %**), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (**36,8 %**) hamda nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari (**7,6 %**) hisobiga to'g'ri keldi.

XSST BO'YICHA IMPORT TARKIBI (2023- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)

Tovarlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2023- yilning yanvar-avgust oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan **36,4** mln. AQSH dollariga ko'paydi va **385,8** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

XORAZM VILOYATINING XSST BO'YICHA IMPORTI TARKIBI (yanvar-avgust, yillar kesimida)

XSST tarkibi	Mln. AQSH dollarri		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmga nis- batan. % da	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jami import	349,3	385,8	124,6	110,4	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	132,3	141,8	118,5	107,2	37,9	36,8
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,2	283,8	165,2	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	24,2	29,3	131,5	121,1	6,9	7,6
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	4,1	7,9	206,3	193,2	1,2	2,0
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	1,3	2,3	75,5	180,8	0,4	0,6
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar	17,0	15,3	141,5	90,3	4,9	4,0
Sanoat tovarlari	25,1	18,7	218,9	74,4	7,2	4,8
Mashinalar va transport asbob- uskunalarini	131,7	160,8	191,0	122,1	37,7	41,7
Turli xil tayyor buyumlar	13,7	9,6	25,2	70,3	3,9	2,5

XSST BO'LIMI BO'YICHA AYRIM MAHSULOTLAR IMPORTI TARKIBI (2023-yil yanvar-avgust)

XSST bo'limi nomi	Ming AQSH dollarri	2022- yilga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	128939,6	104,2
Hayvonlar uchun ozuqa (maydalangan donlardan tashqari)	6260,5	2,3 m.
Don va ularning mahsulotlari	3250,2	3,2 m.
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	1961,8	83,1
Sabzavotlar va mevalar	452,6	180,9
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ularning mahsulotlari	373,8	96,8
Har xil ovqatlar va preparatlari	334,0	36,2
Tirik hayvonlar	228,5	33,1
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	164,7	165,2
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari		
Yog'och mahsulotlari	26569,0	125,2
To'qimachilik tolalari	2398,1	3,5 m.
Hayvonlar va o'simliklardan mahsulotlar	132,1	7,2
Tabiiy kauchuk	91,2	56,6
O'g'itlar uchun xom ashyo va minerallar (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	47,9	-
Yog'li urug'lari va yog'li mevalar	15,6	6,2
Qog'oz xamiri va makulatura	5,7	-
Metall rudalari va metall parchalari	0,1	3,1
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar		
Neft, neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	7334,5	2,3 m.
Ko'mir, koks va briketlar	517,3	55,5
Hayvonlar va o'simlik moylari, yog'lari va mumlar		
O'simlik moylari va yog'lari	2307,5	180,8
Kimyoviy vositalar va shunga o'xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	6289,5	130,2
O'g'itlar	3077,3	42,2
Boshqa turdag'i kimyoviy materiallar va mahsulotlar	1639,1	196,6
Bo'yoqlar va taninlar	1209,7	93,7
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	904,3	94,3
Efir moylari, rezinoidlar va parfyumeriya; hojatxona preparatlari, jilo va yuvish vositalari	840,1	2,8 m.
Birlamchi bo'limgan shakldagi plastmassalar	740,1	183,1
Noorganik kimyoviy moddalar	373,4	43,2

XSST bo'limi nomi	Ming AQSH dollari	2022- yilga nisbatan, % da
Sanoat tovarlari		
Yog'ochdan yasalgan buyumlar (mebeldan tashqari)	5138,4	2,0 m.
Metall buyumlar	3100,0	32,2
To'qimachilik iplari, matolar	2950,4	101,7
Quyma temir va po'lat	2662,2	50,4
Qog'oz, karton va qog'oz xamiri, qog'oz yoki karton mahsulotlari	2304,8	88,6
Boshqa toifalarga kiritilmagan metall bo'limgan minerallardan mahsulotlar	1558,7	92,1
Rezina buyumlar	885,1	2,5 m.
Rangli metallar	93,2	2,4 m.
Mashinalar va transport asbob-uskunalar		
Muayyan sohalar uchun maxsus ishlab chiqilgan mashinalar	99795,3	126,9
Avtomobillar va ularning ehtiyyot qismlari	20571,9	182,2
Sanoat uchun maxsus bo'limgan mashina va uskunalar	19768,6	2,2 m.
Elektr mashinalari, apparatlari va asboblari va ularning elektr qismlari	14292,7	123,8
Energiya ishlab chiqaruvchi mashinalar va uskunalar	4824,5	24,9
Telekommunikatsiya, ovoz yozish va ovozni takrorlash uchun asboblar va uskunalar	910,9	151,8
Metallni qayta ishslash mashinalari	458,1	42,2
Ma'lumotlarni avtomatik qayta ishslash uchun ish yuritish mashinalari va uskunalar	121,3	57,4
Boshqa transport vositalari	25,5	879,3 m.
Turli hil tayyor buyumlar		
Bloklangan binolar, sanitariya-tesisat, isitish va yoritish uskunalar uchun armature	4298,2	44,1
Boshqa turdag'i maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari.	2774,1	84,5
Boshqa turdag'i tayyor mahsulotlar.	1756,3	5,1 m.
Mebel va ularning qismlari, ko'rpa-to'shaklar, matraslar, matras tayanchlari, yostiqlar va shunga o'xshash to'ldirilgan mebellar	660,7	5,5 m.
Oyoq kiyimlari	96,9	88,3
Boshqa toifalarga kiritilmagan fotoapparat, uskunalar, sarf materiallari va optik mahsulotlar	20,9	60,7
Kiyim va kiyim aksessuarlari	11,5	135,6
Sayohat aksessuarlari va sumkalar	2,6	10,6

 2023- yil yanvar-avgust oylari natijalariga ko'ra, MDH mamlakatlaridan import ulushi **18,6 %** ni tashkil etib, 2022-yilning mos davriga nisbatan **18,9 %** ga ko'paydi.

MDH VA BOSHQA DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI

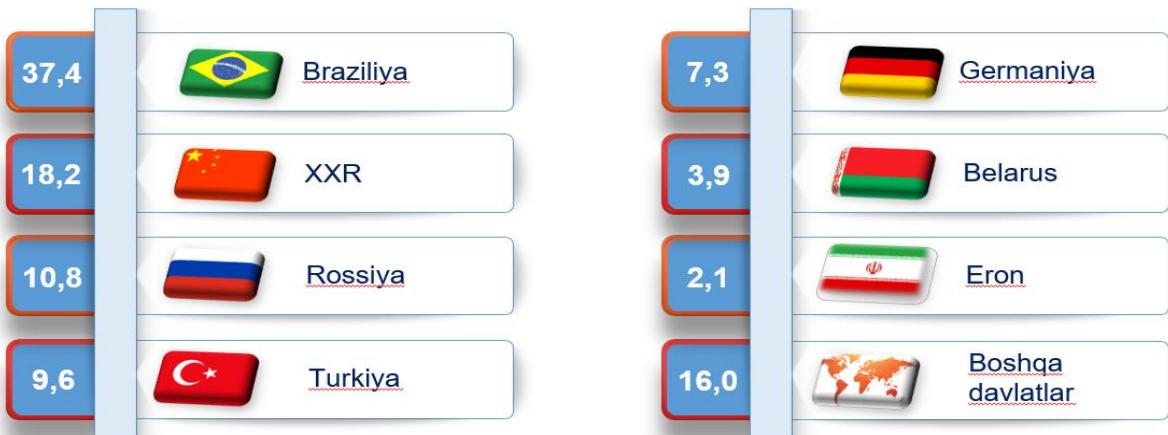
*(yanvar-avgust, mln. AQSH dollari,
ulushi, % da)*

 2023- yil yanvar-avgust oylarida Xorazm viloyati **50** ta davlatdan tovar va xizmatlar importini amalga oshirdi. Yetti yirik hamkor davlatlar (Braziliya, XXR, Rossiya, Turkiya, Germaniya, Belarus va Eron) jami importning **84,0** foizini tashkil etdi.

VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2023- yil yanvar-avgust, % da)

**XORAZM VILOYATINING ASOSIY HAMKOR
DAVLATLARDAN AMALGA OSHIRGAN IMPORTI
HAJMLARI VA O'SISH SUR'ATLARI**
(yanvar-avgust, yillar kesimida)

Davlatlar	Mln. AQSH dollarri		O'sish sur'ati, % da		Umumiy hajmdagi o'rni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Braziliya	123,8	125,0	126,9	101,0	1	1
XXR	70,2	70,1	102,5	99,9	2	2
Rossiya Federatsiyasi	39,7	41,8	145,7	105,2	4	3
Turkiya	64,4	37,0	185,5	57,4	3	4
Germaniya	5,4	27,1	137,7	5,0 m.	7	5
Belarus	3,3	15,0	2,8 m.	4,5 m.	11	6
Eron	3,7	8,0	104,1	2,2 m.	10	7
Qozog'Iston	9,8	7,7	178,5	79,3	5	8
Turkmaniston	4,6	6,2	157,9	133,6	8	9
Polsha	4,5	5,1	2,7 m.	113,5	9	10
Shveytsariya	0,8	4,8	3,3 m.	5,6 m.	17	11
Yaponiya	0,4	4,7	5,8 m.	10,8 m.	21	12
Litva	2,2	4,4	141,1	2,0 m.	13	13
BAA	0,1	4,0	-	43,6 m.	33	14
Belgiya	0,4	3,9	199,5	9,4 m.	22	15
Finlyandiya	-	3,7	-	-	-	16
Koreya Respublikasi	2,2	2,7	14,1	123,6	12	17
Italiya	0,5	2,2	123,6	4,4 m.	28	18
Gongkong	0,2	2,0	42,7	9,1 m.	19	19
Bangladesh	1,6	1,4	142,4	91,1	14	20

XORAZM VILOYATINING HUDUDLAR KESIMIDA IMPORTI

(2023- yil yanvar-avgust)

	Hajm mln. AQSH dollarlari	O'sish sur'ati, % da	Ulushi, % da
Xorazm viloyati	385,8	110,4	100,0
Urganch sh.	80,1	107,5	20,8
Xiva sh.	11,7	93,9	3,0
Bog'ot	6,6	146,2	1,7
Gurlan	5,9	101,1	1,5
Qo'shko'pir	18,8	4,2 m.	4,9
Urganch	17,9	93,5	4,6
Hazorasp	18,1	170,4	4,7
Tuproqqa'l'a	145,2	109,0	37,6
Xonqa	18,3	179,4	4,7
Xiva	10,7	4,3 m.	2,8
Shovot	25,9	107,0	6,7
Yangiariq	16,4	36,7	4,3
Yangibozor	10,2	3,2 m.	2,6

Eng yuqori hajm,
mln. AQSH dollarlari

Eng quyisi hajm,
mln. AQSH dollarlari

Viloyat importi tarkibida eng yuqori ulush Tuproqqa'l'a tumani hissasiga to'g'ri kelib, **37,6 %** bilan **145,2** mln. AQSH dollarini, eng quyisi ulush esa Gurlan tumani hissasiga **1,5 %** bilan **5,9** mln. AQSH dollarini tashkil etdi.

MASHINALAR VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALARI IMPORTI

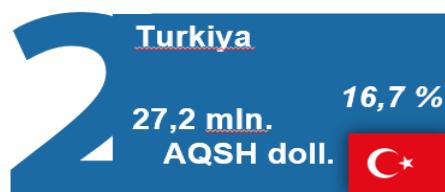
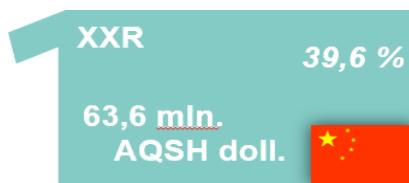

Viloyatda investitsiya muhitining yaxshilanib borayotgani sari va ushbu sohada amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida mashina va asbob-uskunalar importining oshishi tabiiy hol.

Jumladan, 2023- yil yanvar-avgust oylarida import tarkibida mashinalar va transport asbob-uskunalari hajmi **160,8 mln. AQSH dollarini** tashkil etib, 2022- yilning shu davriga nisbatan **22,5 %ga ko‘paydi** va importning umumiyligi hajmidagi ulushi **41,7 %ga yetdi.**

MASHINA VA TRANSPORT ASBOB-USKUNALARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR (2023- yil yanvar-avgust)

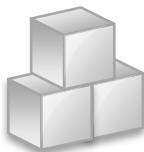
2023- yil yanvar-avgust oylarida mashina va transport asbob-uskunalar importi hajmi o‘tgan yilning shu davriga nisbatan **29,9 mln. AQSH dollariga oshdi.** Ushbu tovarlarni Xorazm viloyatiga yetkazib berishning asosiy qismi XXR — **63,6 mln. AQSH dollari (39,6 %),** Turkiya — **27,2 mln. AQSH dollari (16,7 %)** va Germaniya - **23,3 mln. AQSH dollari (14,3 %)** kabi davlatlarga to‘g‘ri keldi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORTI

2023- yil yanvar-avgust oylarida import tarkibida sanoat mahsulotlari tovarlari hajmi **18,7** mln. AQSH dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan **25,6 %** ga kamaydi hamda importning umumiy hajmidagi ulushi **4,8 %** ga yetdi.

SANOAT MAHSULOTLARI IMPORT QILINGAN ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR

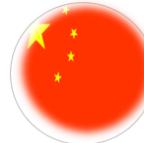
(2023- yil yanvar-avgust, ulushi, % da)

**4,2 mln. AQSH doll,
ulushi – 22,5 %**

Rossiya
Federatsiyasi

**2,4 mln. AQSH doll,
ulushi – 12,9 %**

Xitoy Xalq
Respublikasi

**2,3 mln. AQSH doll,
ulushi – 12,5 %**

Turkiya

**2,0 mln. AQSH doll,
ulushi – 10,8**

Belarus

**1,6 mln. AQSH doll,
ulushi – 8,7**

Germaniya

Sanoat mahsulotlari importi asosan yog'och va yog'ochdan bo'lgan buyumlar (**5,1** mln. AQSH dollari), metall buyumlar (**3,1** mln. AQSH dollari), to'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar (**2,9** mln. AQSH dollari), quyma temir va po'lat (**2,7** mln. AQSH dollari), qog'oz, karton va qog'oz xamiri (**2,3** mln. AQSH dollari) va boshqalardan tashkil topgan.